

האגלה

עלון לשבת קודש

בס"ד

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

הצלחת כל התורמים לעלון, הם ובני משפחותיהם יתברכו בכל הברכות והישועות

נושא השבוע: זהירות בדרכים [יז]

ה' שבט תשפ"ו 1610 (שנה לא')

ההפטרה: "הדבר אשר" (ירמיה מו)

פרשת בא

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ כִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת לְבָבוֹ" (י, א)

גזירות פרעה והקשיים של גלות מצרים לא באו משום שכך החליט פרעה, אלא מפני שהקב"ה הכביד את לבו, כדי שיתגלו ניסי ה' ונפלאותיו.

ללמדנו שיהודי נתקל בקשיים המפריעים לו בעבודת הבורא עליו לזכור שהן מגיעים ממנו יתברך, וזהו מבחן עבורו שמטרתו לעורר את הכוחות הגלומים בו ולעשותו טוב יותר ומרומם יותר. וכשאדם מתגבר ובוטח בה' וממשיך בעבודת השם הוא זוכה לסיוע ממרום ונחלץ מהקשיים האופפים אותו. (הרבי מליובאוויטש) גם הנהוג בכביש נתקל בקשיים ואינו יכול לנהוג בצורה חלקה ומהירה כרצונו: עליו לתת להולכי רגל זכות קדימה במעבר חציה, לנסוע במהירות קמ"ש המותרת...

גם הולכי רגל יחצו כביש במתינות וסבלנות ויהיו ערים לנעשה סביבם כוון שנהגים לא תמיד עוצרים במעבר חציה, לתת להם זכות קדימה וממשיכים לנסוע כאילו אינם רואים את הממתנים לחצות. ובוודאי שלא ירדו לכביש מבלי להתבונן תוך כדי שיחה בנייד, והגזר ישכון בטח!

"..וַיִּשְׁאַל אִישׁ מֵאֵת רַעְהוֹ וְאֵשֶׁה מֵאֵת רַעְהוֹ.. וַיֵּתֵן ה' אֶת זֶן הָעַם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם"

(יא, ב-ג) כשבני ישראל גומלים חסד זה עם זה ועוזרים איש לרעהו בשעת הדחק, אזי נותן להם השם יתברך חן אפילו בפני שונאיהם, והם מעוררים על עצמם שפע של חסד ורחמים. (מענינה של תורה) בכל יום ויום יכול יהודי לגמול חסד עם הסובבים אותו ולנהוג באורך רוח, נדיבות וסבלנות וכל שכן שנוהג בדרכים, ולצערנו רבים הם הממהרים ואינם ערים לנעשה סביבם ואינם מתנהגים כראוי ובניסי ניסים אינם נפגעים, והחסם עיניו בראשו יתחסד עם הבריות ויגביר על עצמו שמירה והגנה ממרומים. (ד. ע.)

מעשה שהיה

הגנב שחזר בתשובה

כיום אני כבן 60, נולדתי בתל אביב למשפחה מסורתית מעוטת יכולת. בגיל 15 התחלתי להידרדר, הייתי מסתובב עם כל מיני טיפוסים, אבי ניסה לנתק אותי מהם אך ללא הצלחה. היה לי חבר ויחד היינו עושים כל מיני תעלולים. לא עברו כמה חודשים עד שהתדרדרתי לפשע, ומצאתי את עצמי עם התואר המפוקפק: "גנב מכוניות".

כעבור 3 שנים הגיע למשטרה באזור שלנו שוטר חדש – היה זה חבר נעורים שלי.

ופתאום מצאתי את עצמי יושב על כוס קפה עם החבר שלי לשעבר כשהוא חוקר אותי.

הוא היה מזהיר אותי: "אתה יודע שסוף גנב לתלייה, בוא תהיה בן אדם ישר, תעבוד כמו כולם..." מאז שהוא נכנס למשטרה הרגשתי שהטבעת מתהזקת סביבי.

מהר מאוד הוא תפס אותי "על חם", נשלחתי למאסר של שנה וחצי. וכשיצאתי ממנו חזרתי

ע"פ "אור החיים" אופק ת"א * לא לעיין בתפילה * שקיעה 5:13-5:07 * סוף זמן ק"ש 8:42-8:43

כניסת שבת: 4:47 יציאת שבת: 5:39 יציאת ש"ר"ת: 6:12

מיד "לעבודה". יום שישי אחד, הלכתי לחוף הים שרתון וראיתי שם מכונת סובארו לבנה. צפיתי עליה רבע שעה, פתחתי אותה, נטרלתי את האזעקה התנעתי והתחלתי לנסוע. הסתכלתי בראי וראיתי ילד קטן כבן שנתיים וחצי שוכב במושב האחורי ללא תנועה, הבנתי שאביו השאיר אותו בשמש באוטו סגור ורותח.

עצרתי בחריקה, הוצאתי את הילד שהיה אדום ורותח והתחלתי להנשים אותו, אולם הילד לא הגיב. הלכתי לאמצע הכביש עצרתי את התנועה ואמרתי לנהג הראשון "תזמין אמבולנס מהר", בינתיים הנשמתי את הילד והרגשתי שהוא נושם טיפה. קראתי לבעל קיוסק שיביא הרבה מים והתחלנו לשפוך על הילד ולהרטיב את כל גופו. לאחר כמה דקות הגיע אמבולנס והצוות התחיל לעבוד על הילד.

שאלו מי האבא של הילד וכולם הצביעו עלי, אמרתי שאני לא האבא שלו ובינתיים הגיעה המשטרה. ידעתי שאם לא אברח יעצרו אותי, אך זה לא היה איכפת לי.

השוטר שאל אותי: "אם אתה לא מכיר את האבא, אז מה הוא עשה ברכב שלך?".

"זה לא הרכב שלי, גנבתי אותו בחוף שרתון ומצאתי את הילד בפנים" – השבתי.

ראיתי בזווית העין שהשוטר ממהר לרכב ומשדר משהו, ידעתי שיבואו לעצרני. ופתאום הילד התעורר והתחיל להקיא. מישהו הביא את אביו של הילד מהחוף, שהיה היסטרי לחלוטין ורעד כולו מבכי, והסביר שהוא הוריד את הבן הגדול שלו לפני שעה ורבע!!! ליד החוף וסבר שלקח עימו גם את התינוק... אנשים החלו להרגיע את האבא וסיפרו לו על הנס שקרה...

ידעתי שכעת החשבון ייסגר, לאחר שהאמבולנס יצא לדרך ניגשתי עם הידיים קדימה ואמרתי לחברי השוטר: "קדימה, שים את האזיקים, כל הכבוד, תפסת אותי". אך הוא ענה: "סלח לי אדוני, אני לא מכיר אותך, לך מכאן כי אתה מפריע לסדר הציבורי".

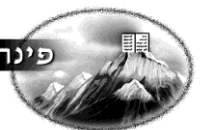
הלכתי מן המקום כולי נסער, בוכה מבפנים גם משמחה על הילד שניצל וגם מהכרת תודה ואהבה לחברי ואוייבי – השוטר.

השבת עברה עלי בסערת רגשות, הרגשתי שזה איתות משמים, אך לא ידעתי מה בדיוק... אביו של הילד התקשר אלי וסיפר לי שהילד כבר בבית "והמקרה שקרה" הציל את בנו והוא סיפר לאדם צדיק מבני ברק את הסיפור והוא ביקש ממנו להגיד לי לבוא אליו.

לא הרגשתי נעים, מה לגנב בזוי וחוטא שכמוני ולרב צדיק? אך כיון שהוא מאוד ביקש הלכתי. נכנסתי לרב והוא אמר לי: "אתה יודע ש'לא תגנוב' זה אחד מעשרת הדיברות! מי שעובר על הדיבר הזה יהיה בגיהנום... כעת נודמן לך לקיים מצוה שאני עצמי לא קיימתי, זכית להציל חיים... אני אומר לך שקיבלת מסר משמים להפסיק את הגניבות, להיות אדם ישר ואם תוכל גם לקיים תורה ומצוות ולכפר על החטאים". כששאל אותי אם אחזל מהגניבות אמרתי שכן, הוא טפח על שכמי וברכני. מאז עברו כ-17 שנה, חזרתי בתשובה, אני עושה הרבה תיקונים לכפר על הגניבות הרבות ומנסה להשיב כמה שיותר. התחתנתי ויש לי שבעה ילדים צדיקים ומקסימים והרבה נחת, אבל יש לי עוד ילד אחד בן 17.5 שהצלתי בגניבה האחרונה, אני אוהב אותו ושומר עליו מבלי שידע. הוא לא מכיר אותי ולא יודע שהצלתי אותו ממוות ובמחשבה שניה הוא גם לא מעלה על דעתו שגם הוא בעצם הציל את חי.

הלכות זהירות בדרכים [ז]

פינת ההלכה

נהג רכב [ט]

א. מצוה וחובה על נהג הרכב לשמור ולקיים את תקנות התנועה בכביש [כגון: לא לנסוע במהירות מופרזת, לתת זכות קדימה להולכי רגל במעבר חצייה וכדו'] [ויני ממונות לגאון אב"ד עזרא צבלי ח"ג עפר שני פ"א

ס"ה, נתיבות חיים לרכז אשר זעליג מורסקי שער א פ"א ס"נ-ס). אם מצד שמירת עצמו מסכנות שנאמר: (דברים 7, ט): "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" ואם מצד שמירת אחרים מסכנות- שלא לפגוע ולסכן בנהיגתו את הולכי הרגל ונהגי רכבים אחרים שסביבו וכן שלא להזיק את רכושם שנאמר: (ויקרא יט, טו): "ולא תעמוד על דם רעך" (נתיבות חיים סס, מר"ן הרש"ל עובדיה יוסף בפר"ת יח"ד ח"ז סי' רה).
דוגמא ממעשה שהיה: מר"ן ה"סטייפלר" צוק"ל היה אומר: "אילו זכינו לסנהדרין בימינו, היתה הסנהדרין מסלקת מהכביש 99% מהנהגים בו, עקב היותם מזיקים של ממש".

מר"ן הרב שלמה זלמן אויערבאך צ"ל היה אומר: שהיה מקום לאסור את המכוניות לגמרי משום סכנה, והיה מוסיף ואומר שנכון להתפלל לפני הנסיעה כדי להינצל מתאונות דרכים" (נתיבות חיים עמ' תרטו).

ב. כשם שעל הלכות אחרות ביהדות כגון: שחיטה, שבת וכדו' צריך לחזור ולשנן לפרקים כדי שידע לקיימם (הרמ"א יו"ד סי' א ס"א, ט"ז ס"ק ה, אור"ח הל' שבת) כן הנהיגה שיש בה הרבה דיני נזיקין וסכנת נפשות חייב הנהג לשנן מפעם לפעם את ההלכות והכללים הנוגעים לו (נתיבות חיים שער א פ"ג ס"ג).

ג. לימוד ותפילה בנסיעה: אף על פי שיש מצוה ללמוד תורה בדרך שנאמר (דברים 17, ו) "ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך" (משנ"ב סי' קי ס"ב, גמ' תענית י) מכל מקום לא יעיין בהלכה במהלך הנסיעה שמא יטרד ויסיח דעתו מהדרך ויגרום לתאונה, שנאמר (בראשית מה, כד): "אל תרגזו בדרך" כלומר כששלח יוסף את אחיו להביא אליו את יעקב אביו, אמר להם זאת, אל תתעסקו בדבר הלכה בדרך שלא תתעו בדרך מטרדת הלימוד (גמ' תענית סס) (נתיבות חיים שער א פ"ב ס"טז).

ד. אסור לנהג ללמוד ולעיין בדברי תורה המסיחים את הדעת מהנהיגה כדי שלא יביא את עצמו ואת אחרים לידי סכנה, ולכן אין לשמוע שעור גמרא ואפילו דף יומי אסור (נתיבות חיים סס ס"ע-עט ע"ס ס"ק 105 ב"ש נטע גבריאל).

אבל לשאר הנוסעים מותר ללמוד ואדרבא מצוה יעשו בזה שילמדו (נתיבות חיים סס).
ה. אין להיכנס עם הנהג למשא ומתן וויכוחים בשעת הנהיגה, אפילו לא בדברי תורה והלכה, אבל שיחה תורנית של חידושי תורה ומדרשים וכדו' מותרת (נתיבות חיים סס ס"פ).

ו. מותר לנהג לשמוע בנסיעה הרצאות של רבנים שאינם דורשים עיון ואינם מסיחים את דעתו ואדרבא הם יגנו עליו שלא תארע לו תקלה בנסיעה שנאמר (גמ' סוטה כ"א. התורה מגנא ומללא). "התורה מגינה ומצילה" (נתיבות חיים סס ס"פ"א).

ז. הנוהג במכונית אינו צריך לרדת ממנה כדי לומר "תפילת הדרך" (פר"ע אור"ח סי' קי ס"ד), ואינו צריך אף לעצור כשאומר את תפילת הדרך (ילקו"י סי' קי ס"ד, הלכה ברורה לרש"ל דוד יוסף סי' קי ס"ח) ואין להחמיר ולעצור בצד הדרך משום הסכנה שבדבר כי תאונות רבות התרחשו וחיי אדם קופחו כשעצרו בשולי הדרך (מר"ן הרש"ל עובדיה יוסף הוצא בהלכה ברורה בשער הל"ן לו).

ח. מותר לנהג לומר את תפילת הדרך בעל פה, כשיודע את הנוסח אבל אסור לו לקרוא מן הכתוב תוך כדי נסיעה (נתיבות חיים סס ס"פ), אלא יעצור בצד הדרך במקום שיש חניה מסודרת ובטוחה ולא יכניס עצמו לסכנה (עין הלכה ברורה ס"ח ס"א).

ט. הנוהג וחושש שיעבור זמן התפילה אסור לו להתפלל בזמן שנוהג כוון שגורם לעצמו היסח דעת ומכניס עצמו לכלל סכנה, לכן יחנה את רכבו במקום שמותר ויתפלל. אבל אם נוסע בכביש מהיר לא יעצור סתם כך בצד משום הסכנה שבדבר (נתיבות חיים סס ס"פ), ואם פספס זמן תפילה יתפלל בתפילה הבאה תפילת 18 פעמיים כדן אנוס (פר"ע אור"ח סי' קח ס"א).

י. נתינת זכות קדימה: חובה על הנהג לקיים את התקנה של "זכות קדימה" בדרכים כוון שהיא נועדה לשמור על הסדר ומונעת מצבים של סכנה (נתיבות חיים שער א פ"ג ס"ל).
יא. המתקרב לצומת שאין בה רמזור, צריך לתת זכות קדימה לרכבים שבאים מימין. וכן בפניה לצד שמאל או בסיבוב לכביש הנגדי [פרסה], יש לתת זכות קדימה לרכב הבא מימין או ממול (נתיבות חיים סס ס"טו).

יב. ביציאה מחניה לכביש או מתחנת דלק יש לתת זכות קדימה לרכבים שבכביש. וכן יש לתת זכות קדימה לרכב הנוסע בכיכר (נתיבות חיים סס ס"טז).

יג. במקום שיש רמזור צהוב מהבהב לפני מעבר חציה, יש לתת זכות קדימה לאדם שעומד לחצות [אע"פ שיש למכונית אור ירוק] (נתיבות חיים סס ס"טז).

יד. אדם הממתין ליד מעבר חציה כדי לחצות, גם אם עדיין לא ירד לכביש חובה על הנהגים מן התורה לתת לו זכות קדימה לחצות את הכביש (נתיבות חיים סס ס"יח).

שואל ומשיב

על פי: א"ש... שבאתי לציאת אמנותי מהחנייה הקבועה שתחת ביתי

הרבה הפתח החנייה עמדה מכונת של מאן-דעה והפריעה מאוז לציאה

צפיתי וצפיתי... ואיש אינו יודע למה שייכת המכונת. גם כששאלתי (באנפיקוס) את

השכנים הם לא יודע למה שהיא שייכת.

פאיתו שאני מאחרי ופאני צחוק ופחלמתי לפאת בכל אופן חפני עמך לכונן אותי ונסעתי לפי
פופאותיו אחרי שיפאתי פאיתו כי למפות בכל - חפנתי את פלתות פאכונות פפויא לכל אופכנו
פפפת מעשר - פקפיתו את לפי ונסעתי פלאה כיום. (לאחר מסי שבועות) לפי נוקפני פאס כפאי
לפנתלפול חפפה לאחר מאה-ועשפים פפפיל כמה מאות פקלפסי אלא פכפת אין לי שום מושל מיהו
פפפ פאכונות. מה מעשר?

תשובה:

ינוח מצפונך: הנך פטור מלשלם!

ההלכה היא (פ"ע חו"מ סי' פ"ע ס"ח), שמי שנכנס שלא ברשות למקומו של השני, ובעל המקום הזיקו בשוגג או באונס, הוא פטור מתשלומים! ורק אם מזיק במזיד (דבר שבועדאי לא עשית) - חייב לשלם.

גם "המכוון" הלא מוצלח - פטור מלשלם, שהרי לא הזיק אלא בצורת "גרמא", ופטור מדיני אדם (פתיחו חושן פ"ג ס"ל). (ומסתבר שפטור גם מדיני שמים, כיון שלבעל הבית מותר לצאת מן החניה, ומותר לו לעזור לו).

ולא עוד: אפילו אם היה ברור לך שתזיק את אותה מכונית כי אין שום אפשרות לעבור בלי לחרוץ, היה מותר לצאת אם היה בזה צורך גדול. וכן נפסק בשו"ע (חו"מ סי' פ"ע ס"ד): "הרי שמילא (ראובן) את חצירו של שמעון כדי יין (ואין לשמעון דרך לצאת בלי לשבור אותן), הרי זה נכנס ויוצא כדרכו, וכל שישתבר מהכדים בכניסתו וביציאתו - פטור עליהם".

(וזה נקרא "עושה אדם דין לעצמו". שכיון שהשני נכנס שלא ברשות ומפריע, אין אתה מחויב שלא לצאת, ואין אתה מחויב להזמין גרר, אלא מותר לצאת). [וכנ"ל - שהוצרכת לצאת במכוניתך, דווקא!]. כל זה, כשהשני חונה בשטח שלך (או שלך ושל שכניך), אבל החונה במקום מותר לחניה, אפילו אם חונה באופן מפריע ובלתי מתחשב, אסור להזיקו חלילה, והמזיקו - אפילו באונס - חייב בכל דיני "אדם המזיק"! (עיני פתיחו חושן פ"א ופ"ע סי' פ"ח).

ולכן אם הזיק לפני זמן רב [באופן שחייב לשלם] וכעת מתחרט, אלא שאינו יודע כעת למי לשלם, העצה היא: שייכתוב אצלו החוב לזיכרון, ובינתיים - ייתן את הכסף לצדקה לצרכי רבים, לזכות אותו שהוא חייב לו (עיני פלך הדור חיי החזו"ל ח"ד עמ' כט) ומפי הכרז הרמב"ם לכת ים יוסף נר פלום זק"ל הובא במרכבו ארנמן עמ' קל"ז-קלט, וכן הובא בתשובת הרה"ג יצחק זילברשטיין בנתיבות חיים עמ' תל"ב

פאפ פפאלפ פואה: נפח פפחנה את פאכונותו פאקוס פאסור פחנות. ופכ פנס פכפיש פלפ פאכונות
פחנות. פאס חייב (פפולפ) לפלס לפפ פאכונות את הנפך?

תשובה:

כתב השו"ע (חו"מ סי' תי"ב ס"א): המניח את הכד ברשות הרבים ובא אחר ונתקל בו ושברו פטור. וביאר ה"נימוקי יוסף" את הטעם: לפי שאין דרכם של בני אדם להתבונן בדרכים משום שאדם בעל מחשבות ואגב טרדות ליבו לא שם לב לדרך.

אולם כיום שהנוהג ברכב צריך להסתכל יפה יפה בדרך כל זמן הנסיעה, בגלל סכנת נפשות שמה ילד יחצה את הכביש וכדו' אינו יכול לפטור את עצמו בתרוץ זה והווי כל אונס לחייב אונס כרצון. ומכווין שאלו מעשים שבכל יום, שכלי רכב חונים במקומות האסורים ועוברים על החוק, נעשה הדבר שכיח, ודומה למניח כדו ברשות הרבים ברשות.

ולכן יש לחייב באופן זה את הרכב הפוגע במלוא התשלום כי זהו גדר של אדם המזיק ואפילו שלא התכוון (משפטי חליה לכד חליה לוי ח"א סי' ע, והובא גם במרכבו ארנמן עמ' קל"ז-קלט).

גמ"ח קדישים לשם שמים ללא תשלום למי שאין מי שיגיד עליו קדיש טל: 052-3924038

לאיחוד דרוש מפיץ בהתנדבות לחלוקת העלון כל שבוע לחלק מבתי הכנסת באזור ב' אשדוד

בס"ד יצא לוח הברכות החדש העצמוני והעדכוני ביותר שקיים, של ברכה ראשונה ואחרונה, שהחיינו וקביעות סעודה וברכות הריח ניתן להשיגו בתשלום סמלי באיחוד טל: 08-8644452

העלון מוקדש לעילוי נשמת חנה בת אסתר ז"ל שפקודת שנתה ב-כז' טבת ת.נ.צ.ב.ה

העלון לעילוי נשמת אירית חיה בת אסתר בלהה ואפרים פזרקר ז"ל שפקודתה ב-ה' שבט ת.נ.צ.ב.ה

טל: 08-8644452 אתר העלון: alonthaiud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com
אנו זקוקים עדיין לתרומות - שם חשבון: האיחוד פרשת שבוע מסי חשבון: 111396 סניף: 516 בנק מסד 46